ZAMAN 15 EKİM 2005 CUMARTESİ SAYI: 149 ZAMAN'LA BİRLİKTE SATILIR www.zaman.com.tr/ailem

ailem

DAĞINIK EV HUZURSUZLUK SEBEBİ

Müslüman neden tertipli ve düzenli olmalı?

autumn - winter '05/ '06

Claudia Contini

Hacı Mansur Sk. No: 76/6 Kat:1 Osmanbey / İSTANBUL
Tel:0. 212. 231 50 45 - 232 72 28 • Fax:0. 212. 231 50 46
www.abkatextile.com

İÇİNDEKİLER

ZAMAN ailem

15 EKİM 2005 CUMARTESİ SAYI: 149

Feza Gazetecilik A.Ş. Adına İmtiyaz Sahibi: Ali Akbulut
Genel Yayın Müdürü
Yayın Danışmanı: Hamdullah Öztürk
Yayın Editörleri: Serhat Şeftali, Mustafa Aydın, Şemsinur B. Özde-
Katkıda Bulunanlar: Ali Demirel, Ali Budak
Tasarım: Mehmet Şimşek
Kapak: Orhan Nalın
Sorumlu Müdür ve Yayın Sahibi Temsilcisi
Reklam Koordinatörü
Yayın Türü: Yaygın Süreli

Zaman Gazetesi 34194 Yenibosna/İstanbul
Tel: 0212 454 1 454 (pbx) www.zaman.com.tr
Baskı: Feza Gazetecilik AŞ Tesisleri

http://www.zaman.com.tr/ailem
Öneri ve teklifleriniz için: ailem@za-

Tekrardan korkmamalı

Mükremin Bey, lise yıllarında tuttuğu defterini, zaman zaman okuduğu temel eserleri kitaplığından alır, karıştırırdı. Belki onlarca kez okuduğu metinleri sanki yeniden okuyormuş gibi heyecanlanırdı. Yedi yaşındayken öğrendiği Subhaneke'yi hanımına seslenerek, "Ayşe! Hele bir dinle, doğru okuyor muyum?" diyerek yeni ezberlemiş gibi okurdu. İlk çocukluk yıllarında öğrendiği dini bilgilerini yaprakları yıpranmış kitaplarından yeniden öğrenirdi. Bazen bildiklerinin arasına, kendisinin de doğru zannettiği şüpheli bilgilerin girdiğini görürdü. Yanlışlarını düzeltmek onu mutlu eder, "Hanım bak, ben bunu ne zamandır yanlış biliyormuşum! Meğer doğrusu buymuş." diyerek okuduklarını yüksek sesle tekrar ederdi. Lise 2. sınıfa giden kızı Leyla'ya bazen ilkokul 4'e giden oğlu Kerem'in kitabından sorular soruyordu. "Kızım, öğrendiğin bilgilerin hepsini o ders bitince unutmamalısın. Hayat, bu derslerin bir toplamıdır. Bazı bilgilerimizi tekrar etmeliyiz ki onu canlı tutalım." derdi.

***

Her bir insan, hayat koşuşturmacası içinde ömrünü tükettiğinin farkına bile varamıyor. "Hele bir aybaşı gelsin, yazın düşünürüz, okullar kapansın, ikramiye alalım ondan sonra, memlekete bir gidip-gelelim, işlerimiz bir açılsın hele, çocuklar büyüsün, kızı bir evlendirelim, şu hastalıktan bir kurtulayım, yaşımız daha genç" derken bir bakmışsınız yol bitmiş. Durup bir dakika, hele aldığımız yola bir dikkat kesilsek, kim bilir ne hatalar, ne yanlışlar bulacağız? İleriyi görebilme marifetinden yoksun olduğumuz gibi, geçirdiğimiz şeyleri de doğru görüp-doğru okuyamama acziyetine düçarız. İşte kat edilen şehirlerarası yolculuklarda verilen molalar gibi, biz de hayat yolculuğunda ufak minik molalar vermeliyiz. Yorulan vücudumuzu dinlendirdiğimiz gibi biraz da silikleşen, flulaşan inancımızın üzerindeki tozları silmeliyiz. Böyle durumlarda tekrar, bizim hayatımızın canlı kalmasını sağlayan bir unsura dönüşecektir.

***

Mükremin Bey'in bazı bilgilerini tekrar etmesi çevresindeki, "Bu basit şeyler yine okunur mu?" düşünce yanılmasını kırmıştı. Hiçbir bilgi basit değildi ve okunmasında, tekrar edilmesinde bir sakınca da yoktu. Tekrarlar, bizi ileriye götürmekten alıkoymadığı sürece yapılması gereken bir davranıştı...

Serhat Şeftali | s.seftali@zaman.com.tr

Yasemin Yalçın Aktosun
Danışman psikolog y.aktosun@zaman.com.tr
Zaman Gazetesi 34194 Yenibosna/İstanbul

Çocuğum kendisine ait olmayan şeyleri eve getiriyor

6 yaşını dolduran çocuk hâlâ kendisine ait olmayan eşyaları veya paraları izinsiz olarak elde etme girişimlerinde bulunuyorsa, çalma bir davranış bozukluğu olarak kendini göstermeye başlamıştır ve tedavi gerektirir. Çünkü ilkokul döneminden itibaren çocuktaki mülkiyet duygusu gelişmiştir. Yani çocuk aşırdığı şeyin kendisine ait olmadığının ve yaptığı davranışın doğru olmadığının bilincindedir. 7-8 yaşlarından itibaren görülen çalma davranışı bir an önce önlenmek üzere tedavi edilmelidir. Aksi takdirde sorun ileriki yılarda çözümlenmeyecek ve "kleptomani (çalma hastalığı)" şeklinde devam edecektir. Kleptomanik hastalar maddi güçleri elverdiği halde kendilerine ait olmaya, eşyaları alır ve bu şekilde kendilerini tatmin etmeye çalışırlar.

Bir davranış bozukluğu olarak çalma davranışının sebepleri nelerdir?

1) Çocuktaki mülkiyet duygusunun tam olarak gelişmemiş olması. Çocuğun "benim" ve "başkasının" ayrımını tam olarak yapamaması.
2) Hatalı anne-baba tutumları. (Anne-babanın aşırı otoriter olması, cimri tepkilerde bulunmaları, evde sürekli cezaya veya şiddete maruz kalma gibi tepkiler.)
3) Çocuğa verilen harçlık miktarının yetersizliği.
4) Çocuğun kendisini değersiz hissetmesi. Kendisini değersiz hisseden çocuk çaldığı nesnelerin kendisine değer katacağını ve farklı olabileceğini düşünür.
5) Dikkat çekmek için çocukların bir kısmı çalma davranışında bulunabilirler.
6) Özgüven problemi de yine çalmanın sebepleri arasındadır. Bu davranışı çocuk kendini ifade aracı olarak seçer. Bu şekilde içinde bulunduğu gruba yaranmaya çalışır.
7) Ebeveyn tarafından yeter oranda sevgi ve ilgi görmemek de çocuğu çalmaya iter. Bu davranışla çocuk normal yolla elde edemediği ilgiyi elde etmiş olacağına inanır. Veya içinde bulunduğu huzursuz ortam çocuğu arayışa ve bu arayış da çalma davranışına itebilir.
8) Bilinçaltına gizlenmiş ebeveynden intikam alma düşüncesiyle çalma davranışında bulunan çocuklar ebeveynlerinin üzüldüklerini görmekten gizli bir zevk alırlar.
9) Çocuğun çalma davranışında bulunan birini model alması da yine çalma davranışının sebeplerindendir.

ÇIKTI

PEYGAMBER ÖYKÜLERİ

yaratılış öy...
adem ile havv...

tufan öykü...
hz. nuh

kurban öyküsü
hz. ibrahim

Büyük boy, 24 sayfa, renkli resimli

üstelik çok sevimli

Şiirsel metni, orjinal resimleri ile Peygamber Öyküleri sizlerle buluşuyor. Hz. Adem ile Havva, Hz. Nuh ve Hz. İbrahim'le yeniden tanışmanın zamanı geldi.

GENEL DAĞITIM Pozitif

Eyüp Sultan Mah. Osman Gazi Cad. Esma Sok. No:4 Samandıra/İSTANBUL
Tel: 0216. 561 43 41 - 311 13 35 Faks: 311 83 03 www.pozitifdagitim.com

FAKİR ÖĞRENCİLERE
YARDIM ETMELİYİZ

FOTOĞRAF: CİHAN

YARDIM

Kur'an-ı Kerim'de muhtaçlara (fakir, yetim, miskin ve esirlere) yemek yedirmeyle ilgili birçok âyet-i kerîme bulunmaktadır. Bu âyetlerde yemek yedirmemenin ve buna teşvik etmemenin çok kötü bir huy olduğuna dikkat çekilir. İnsanın hep kendisini düşünmesi, mala düşkün olması hiç hoş bir şey değildir. Elinde imkan varken fakiri düşünmeyen, yetime ikrâm etmeyen insanın, Allah'tan ikrâm beklemeye hakkı yoktur. Allah verdiği nimetlerle kulunu imtihân eder. Onun, verdiği nimetlerden başkasına da yardım edip etmediğine bakar. İşte insan bunu düşünmelidir ki, yoksul iken kendisi nasıl sızlanır, Allah kendisine az nimet verince nasıl gücenir, üzülürse; zenginlik zamanında ihtiyaç sahiplerine yardım etmeyince o âcizler, yetimler, yoksullar da kendisine gücenirler. Malının içinde onların gözleri kalır. O halde insan, Allah'ın âciz, yoksul kullarına ikrâm etmeli, onları kollamalıdır ki Allah da kendisine ikrâm edip onu kollasın.

Kur'an "yardımlaşın" diyor

İslâm hukukunda mükelleflerin yapması gerektiği halde yapmamaları veya yapmaması gerektiği halde yaptığı bazı suçlarından dolayı belli cezaları (kefaret) vardır. Bu cezalardan birisi de fakirlere yemek yedirmedir. Çok değişik cezalar verilebilecekken, fakirlere yemek yedirme cezasının verilmesi yemek yedirmenin ve fakiri gözetmenin önemini gösterir.

İmkanınız varsa burs verin

Ülkesini, milletini seven herkesin ilim tahsilinde bulunan temiz gençlerimize sadakalarıyla, burslarıyla yarım etmesi en büyük zaruretlerdendir. Her ne kadar talebenin, ihtiyacı olduğu halde izzet-i nefsi başkalarından istemesine engel olsa bile, varlıklı Müslümanların, ihtiyacı olanları tespit edip burs vermesi gerekir. Dinimizin ilme ve ilim tahsiline verdiği önemi bilen kişiler olarak, ilim tâlibi neslimize sahip çıkmakla, ilme verdiğimiz önemi göstermeliyiz.

Bir toplum ancak kıymetli beyinlerine en iyi imkanları sağlayıp onları eğiterek yükselebilir.

Âyetler ne anlatıyor?

Kur'an'da fakir, yetim, miskin ve esirlere yemek yedirme ile ilgili bazı âyetlerin mealleri şöyledir:

- "... Kendileri de ihtiyaç duydukları halde yiyeceklerini, sırf Allah'ın rızasına ermek için fakire, yetime ve esire ikram ederler. Ve derler ki: "Biz size sırf Allah rızası için ikram ediyoruz, yoksa sizden karşılık istemediğimiz gibi bir teşekkür bile beklemiyoruz." (İnsan, 76/89)
- "Baksana şu dini, mahşer ve hesabı yalan sayana! O, yetimi şiddetle itip kakar. Muhtacı doyurmayı hiç teşvik etmez..." (Mâûn, 107/13)
- "... Sarp yokuş, bilir misin nedir? Sarp yokuş; bir köleyi, bir esiri hürriyetine kavuşturmaktır. Kıtlık zamanında yemek yedirmektir. Yakınlığı olan bir yetimi, ya da yeri yatak (göğü yorgan yapan, barınacak hiçbir yeri olmayan) fakiri doyurmaktır." (Beled, 90/12-16)
- "Hayır! Siz Allah'tan hep ikramı devam ettirmesini istersiniz, ama yetime değer vermezsiniz! Muhtaçları doyurmaya teşvik etmezsiniz. Mirasları helâl haram demeden ne gelse yersiniz." (Fecr, 89/17-18)

Kur'an, kalpleri teskin eden, zihinleri açan ilahi ve mucizevi bir hitap. Minik Muhammed, daha 6 yaşında; ama annesinin gayretleriyle Kur'an'ı hatmetmiş, şimdi de hafız olmak istiyor.

■ **ŞEMSİNUR ÖZDEMİR**

6 yaşında Kur'an-ı Kerim'i hatmetti, şimdi hafızlığa çalışıyor

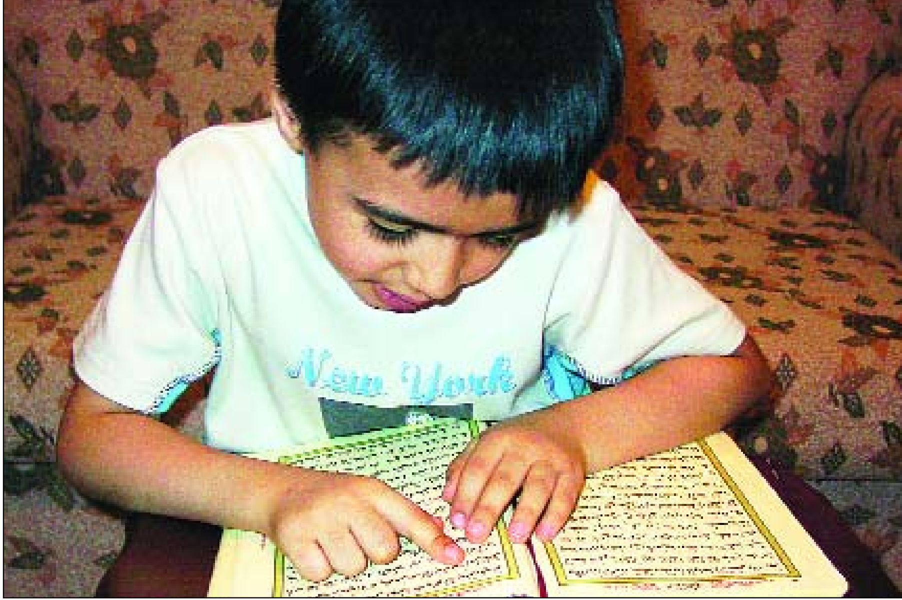
Tatiller, çocuklara Kur'an-ı Kerim okumayı öğretmek için en güzel fırsat. Yaşı küçük olduğu için kursa gidemeyen çocuklar, evde birebir yapılacak eğitimle Kur'an okumayı çok kolay öğrenebilir. Bir çocuğun ilk öğretmeninin annesi olduğunu düşündüğümüzde bu görev de öncelikle annelere düşüyor. Kur'an eğitimine ne kadar erken başlanırsa öğrenilen bilgiler ve ezberler de o kadar kalıcı oluyor. Çocukları sıkmadan, zorlamadan, sevdirerek ve ödüllendirerek oyunla karışık yapılan dersler, onların öğrenme şevkini de artırıyor.

6 yaşında hatim indirdi

4 yaşında Kur'an okumayı öğrenen ve 6 yaşında hatim yapan Muhammed Ekrem Eymen, küçük yaşta bu eğitimi vermenin zor olmadığını ispatlayan güzel örneklerden biri. Sevim Çöloğlu, Eymen'in ilk öğretmeni olma rolünü hakkıyla yerine getirmiş güzel bir anne. Kendisi hafız olan ve Kur'an kursu öğreticiliği yapan Sevim Hanım, ilerleyen yaşında dünyaya getirdiği Eymen'e iki büyük çocuğundan daha güzel bir eğitim vermek için gayret göstermiş. Üniversite eğitimi alan Kasım Ziya ve Hâle Nur'a Kur'an'ı 8'inci yaşlarından sonra öğreten Sevim Hanım, okul hayatı içinde onlara hafızlığı tamamlattıramamış. Eymen ise 2 yaşından itibaren alfabeyi okumaya başlamış. Her akşam oyun arasında yapılan tekrarlarla harfleri tanıyıp ezberleyince harekeleri de göstermiş. Bu arada Eymen'in Zaman gazetesinin ilavesi olan Arkadaşım dergisini kendisine okuttuğunu vurgulayan Sevim Hanım, "Dergiden benim okuduğum bölümleri daha sonra ezberlemiş gibi kendi kendine tekrar ettiğini gördüm. Zekasının açık olduğunu fark edince eğitimi üzerinde daha ciddi durmaya karar verdim. Allah her çocuğa zeka vermiş. Önemli olan onu işlemek ve doğru yerlere yönlendirmek." diyor.

Annesi çalıştığı için 3 yaşından itibaren çocuk yuvasına gitmeye başlayan Eymen'in Kur'an eğitimi biraz yavaşlamış bu arada; ama akşamları evde annesiyle yaptıkları tekrarlar sayesinde unutması engellenmiş.

FOTOĞRAFLAR: ŞEMSİNUR ÖZDEMİR

Minik Muhammed, Kutlu Doğum Haftası'na yetiştirdiği ilk hatmini adını aldığı Efendisine (sas) hediye etmiş.

İlk hatim Efendimiz'e hediye

Sevim Hanım, Eymen'e nasıl eğitim verdiklerini şöyle anlatıyor: "Akşamları yarım sayfa da olsa, 2 satır da olsa okutturduk. Uzun sûreleri bitirmek zaman aldığı için sıkılıyordu; ama kısa sûrelere gelince çabucak bitirmek hoşuna gitti ve coşkuyla okumaya başladı. Kutlu Doğum Haftası'nda hatmini bitirdi ve Peygamberimiz'in ruhuna bağışladık. Bu arada ezber de yaptırmıştık. 30. cüzün tamamını ezberledi. Şu anda 29. cüzün az bir kısmı kaldı. Yuvada Latin alfabesini yazdırıyorlardı. Bu şekilde Türkçe okuyup yazmayı da öğrendi."

Sevim Hanım, üzerinde durulduktan sonra her çocuğun aynı başarıyı göstereceğini söylüyor. Ancak, gayret ve sabır gerekiyor: "Ezber yaptığı zaman ödüllendiriyoruz. Bu hediyeleri diğerlerinden ayrı kullanıyor ve hiç kırmıyor. 'Yasin'i ezberlersen ödül alacağım.' dedim. Ezberleyince kış olmasına rağmen gidip 2 tekerlekli bisklet aldık. Şimdi niyetimiz hafızlığını yaptırmak."

Sevim Hanım, ezber yapmaya başladıktan sonra Kur'an'ın da sırrıyla Eymen'in zekasının daha da açıldığına inanıyor. Yaşından beklenmeyecek sorular soran Eymen, peygamberlerin hayatlarını ve Çanakkale gezi rehberlerini okuyor. Hafızlık için Kur'an'ın 20 cüzünün önce en son sayfaları ezberlenerek bir devir yapılıyor. Daha sonra sondan bir önceki sayfa ezberleniyor, son sayfa da tekrar edilip pekiştirilerek devam ediliyor. Bu şekilde 20'inci devirde Kur'an'ın tamamı ezberlenmiş oluyor.

Sevim Hanım, Eymen'in ezberlemek için çalıştığı sûreyi evde dijital Kur'an'dan kısık sesle de olsa açık tutuyor. Hatta bir yere giderken de yanına alıp kulaklıkla dinletiyor. Bu şekilde kulak dolgunluğu oluştuğu için ezberi kolaylaşıyor.

Hafız, yaşayan ve yürüyen Kur'an'dır

Hâfız sadece Kur'an-ı Kerim'in lafzını hafızasına alıp beynine ve belleğine hapseden değil, onun mânâsını kalbine ve beden ülkesine nakşedip koruyan, hükümlerini muhafaza eden, lafız ve manasını sinesinde himaye edip, gönül aynasında seyredip devamlı gözeten, hürmete ve cennete layık bir kişidir. Yani, hâfız; yaşayan ve yürüyen Kur'an'dır. Hz. Peygamber Efendimiz, hâfızları, Abese Sûresi'nde sözü edilen vahiy getiren meleklere benzetmiş ve hafızların cennette onlarla beraber olacağını müjdelemiştir. Kur'an-ı Kerim, Peygamber Efendimiz zamanında vahiy katiplerince yazılmış ve birçok sahabe tarafından ezberlenmiştir. Kütüb-ü Sitte'de bulunan bir hadis-i şerif şöyledir: Ebu Saidi'l-Hudrî radıyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselâm buyurdular ki: "Kur'an ehli (yani onu okuyan, onunla amel eden) cennete girdiği vakit, kendisine: "Oku ve yüksel!" denilir. O da okur ve yükselir. Her ayet için bir derece verilir. Böylece o bildiği ayetleri sonuna kadar okur (ve her biri için bir derece alır)." İbnu Abbâs'tan (radıyallahu anh) rivayet edilen bir hadis de şöyledir: "Resulullah aleyhissalatu vesselâm buyurdular ki: "Kim Allah'ın Kitab'ını öğrenir ve sonra da onda bulunanlara uyarsa Allah, onu, dünyada dalâletten çıkarıp doğru yola sevk eder, âhirette de kötü hesaptan korur."

Muhammed, 30'üncü cüz'ü ezberlemiş. Yasin'i de ezberleyince annesi bisiklet hediye etmiş.

FOTOĞRAF: AFP

Kur'an hayatı kapsamalı

Büyük çocuklarına da ölünceye kadar sürse de hıfzlarını tamamlamaları için gayret etmelerini söylüyor Sevim Hanım: "Ekrem'i gayrete getirmek için 'Oğlum çalışıp hafız olursan Rabb'imiz bizi mükafatlandıracak, ikimiz de hafız olursak inşallah cennette beraber oluruz.' diyorum. 'Ağabeyim, ablam, babam ne olacak' diye soruyor. 'Onlar için de dua edelim, inşallah onlar da hafız olsun.' diyorum. Bu şekilde daha çok aşka geliyor. Aslında hafızlığın yaşı yok. Kursumuzda 25 yaşlarında evli bir hanım hafız oldu. Azmettikten sonra yapılamayacak bir şey değil. Yaşlandıkça beyin hücreleri zayıflıyor; ama gayret edince Cenab-ı Allah nasip edecektir diye ümit ediyorum."

Filler ve kazık

Afrika'da dev filleri yere çakılmış küçük kazıklara bağlarlar ve koca filleri yerinde bekletir bu küçük yere çakılmış kazıklar. Neden mi? Şöyle ki, filler daha doğar doğmaz öyle küçük bir kazığa bağlanırlar, kaçıp kurtulmak isterler ama nafile, büyüdükçe o piskoloji ile büyürler, sonra anlarlar ki buradan kurtulmak mümkün değil. Sonrasında ise koca filler hayatlarını bir kazığa emanet devam ettirirler. Düşünelim, hayatlarımızı acaba küçük kapsamlı plan ve hedef kazıklarına mahkum mu ediyoruz?

Günlük konuşmada ayrılırken söylediğimiz “Tekrar görüşmek dileğiyle…” temennisi, aslında yaratılışımızda ruhumuza dercedilen ebedilik özlemini ve ebedi kavuşmayı yansıtır.

■ PROF. DR. MUSTAFA NUTKU

FOTOĞRAF: ALİ ÜNAL

Ultima Forsan yahut tekrar görüşebilmek

Dünyada görüşmekten zevk aldığı kişilerle tekrar görüşebilmek, insanlar için fıtrî bir arzu; tekrar görüşememek ise fıtrî bir endişedir. Allah (cc) insanı ebed için yaratmış ve ona göre içine hisler koyarak bu geçici dünya hayatına göndermiştir. Ebedî hayata namzet olarak yarattığı için, ona vereceği ebedî hayatın ve o ebedî hayatında sevdikleri ve dostlarıyla beraber olabilmenin arzusunu da ona vermiş; bunun yanında, dünya hayatında beraber olduğu bazılarından ebedî hayatında ayrılacağı için, bu müstakbel ayrılığın endişesini ve önsezisini de içine yerleştirmiştir. İnsanların dünyada görüştükten sonra birbirlerinden ayrılırken; “Tekrar görüşmek dileğiyle...” temennisinde bulunmaları, bu fıtrî hisleri sebebiyledir. Ayrılırken bu manâda bir temennide bulunmak, Türkçeden başka dünya dillerinde de vardır. Çünkü, o dilleri konuşanlar da insandır.

***

Elli yıl olmuştu, liseye başladıklarından beri. Bu uzun müddet içinde yaşları ilerlemiş, çeşitli görevler yapanlar yaş haddinden emekliye ayrılmışlardı, ölenler de olmuştu. Zaman durmuyordu; insanı bir sel gibi önüne katmış götürüyordu. Ölüm, hayatın değişmeyen ve istisnası olmayan bir gerçeğiydi. Her gün yüz binlerce kişi ölerek bu gerçeği ders veriyordu. Bu dersi bazıları anlıyor, bazıları anlamaya, bazıları da anlamamaya çalışıyordu.

Elli yıl önce aynı liseye birlikte başlamış bu insanlar, son yıllarda daha da sıkı bir irtibat ve dayanışma halinde idiler. O gün de aylık buluşma günlerinden biriydi. Bir masa etrafında iki saate yakın bir süre birlikte oturdular; bir şeyler yediler, sohbet ettiler. Ayrılmalarına yakın, aralarından biri biraz güçlükle yerinden kalktı, birkaç adım yürüyüp durdu. Bitkin bir şekilde: “Arkadaşlar,” dedi ve devam etti:

Hayatın anlamını felsefeciler yüzlerce yıldır çözmeye uğraşıyor. Ancak, ilahi işaretlerin dışında bu nu bulmak mümkün değil.

"Bir limanda şöyle bir Latince yazı vardır: 'Ultima Forsan'. Bu; 'Tekrar görüşemeyebiliriz' demektir. Ben de aynı şeyi söylüyorum..." Kısa bir sessizlik oldu; daha sonra, dostluk için bir araya gelmiş bu yaşlı insanları rencide eden çok yakışıksız bir tepki sesi duyuldu. Bu ses, konuşanın biraz evvel masada birlikte oturduğu taraftaki arkadaşlarından birine aitti. Düşünmemeye çalıştığı inkâr edilemez bir gerçeği hatırlatana, elli yıllık arkadaşı oluşuna bakmadan, küfürlü konuşarak güya tepkisini, aslında ise aczini göstermeye çalışmıştı. Belli ki, arkadaşının o çok kısa konuşması damarına dokunmuştu. Ama kerih söz neyi halledebilirdi? Görüştüğü kişilerle bu dünyada ve âhirette bir daha görüşememek ihtimali, küfretmekle mi ortadan kaldırılabilecekti? Bu ihtimale dikkati çekene ancak teşekkür edilse yeri değil miydi? Dostlar, akrabalar, insana ancak kabir kapısına kadar arkadaş; kabirden sonra ise, insan yalnız kalmayacak mıydı? Kıyamet, haşir ve Mahkeme-i Kübrâ'dan sonra nereye gidilecekti? Arkadaşlıklarının başlangıç tarihinden beri geçen elli yıl, az zaman değildi. Zaman ilerledikçe, birbirlerinden ayrılık ihtimali daha da artıyordu. Şimdiye kadar geçen sürede arkadaşlarından bazıları dünyadan ayrıldığı gibi, sıra bir gün kendilerine de gelecekti. Sonra ne olacaktı?

Evet... Ultima Forsan...

Bu dünyada ve daha sonra tekrar görüşemeyebiliriz, çünkü ölüm hepimiz için mukadderdir, bizi her an ayırabilir ve kimse âkıbetinden emin olamaz. Bunu bilen bir insanın, bu dünyada neler yapması icap eder? Felsefecilerin asırlardır cevabını aradıkları hayatla ilgili temel soruların cevapları nerede bulunabilir ve nedir? Bu dünyaya gelmek ve bu dünyadan ayrılmak ne içindir? Bir gün ölüp bu dünyadan ayrılacaksak, bu dünyaya niçin geldik? Kendi isteğimizle geldiğimizi iddia edemeyeceğimize göre, bizi bu dünyaya Kim gönderdi, niçin gönderdi ve bizim nasıl yaşamamızı istiyor? O'nun (cc) istediği gibi yaşıyor muyuz, yaşamıyorsak niçin? Düşünmeliyiz.

ŞEYTANLAR zincire vurulur!

Ramazanda, Efendimiz'in müjdesiyle şeytanlar zincire vurulur. Ancak, mü'min olarak uyanık olup zincirlenmiş şeytanlara "bulaşmamak" gerekiyor.

■ **MUSTAFA AYDIN**

Efendimiz (sas) "Ramazan ayı girdiği zaman cennetin kapıları açılır. Cehennemin kapıları kapanır. Ramazan'da şeytanlar zincire vurulur." buyuruyor. (Buhari, Savm 5; Müslim, Sıyam 2)

Peki şeytanlar zincire vuruluyorsa, bu kadar insan Ramazan'larda niçin günahlar içinde bulunabiliyor? Cevabını hikmet ehli bir büyüğümüz sempatik anlatımıyla şöyle izah etmişti: "Bizim köyde köpekler vardır. Evin önündeki bahçeye geceleri salarız ki, hırsız uğursuz girdiğinde kovalasın diye… Gündüzleri de belli bir ip uzunluğu bırakıp bir kazığa bağlarız. Şimdi sen bahçeye gelsen normalde eve doğru yürüsen sana asla ulaşamaz. En fazla havlar durur. Ama sen gidip onun yanına yanaşsan, gitsen sürtünsen ne yapar! Tabii ki ısırır. Şimdiki insanlık da "zincir mesafesine" giriyor, bütün mesele de oradan çıkıyor!"

Ramazan fırsat ayı

Mekana değer veren, içinde bulunan eşya ve kişiler olduğu gibi zamana değer katan da, Allah'ın ona verdiği önem ve zamanda meydana gelen olaylardır. Bu anlamda Cenab-ı Hak kamerî ayların üçüne diğerlerinden daha fazla sevap kazanma imkanı koymuş ve zamanda diğerlerinden üstün tutmuştur. Bu aylara 'üç aylar' diyoruz. Üç ayların ilki Recep, ikincisi Şaban ayıydı. Bunları hakkını vererek veya veremeyerek geçirdik. Artık onları geri getirme imkanımız yok. Şimdi Ramazan'ın içindeyiz ve artık gafletle vakit kaybetme gibi bir lüksümüz olamaz. Rabb'imiz Kur'an'da, Efendimiz de (sas) hadislerinde bu aya özel bir önem vermişlerdir.

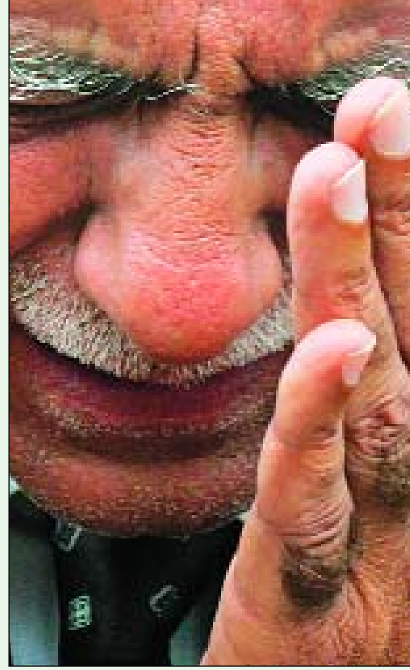
Kim bir nafile işlerse farz sevabı alır

O, içinde Kur'an'ın inmeye başladığı, müminlerin orucu, teravihi, fitre ve zekatıyla kulluk adına zirveye çıktığı, yardımlaşmanın diğer zamanlara göre daha fazla olduğu bir aydır.

Efendimiz'in "Selman benim aile halkımdandır" buyurduğu Selman-ı Farisî'nin rivayet ettiği, Ramazan ayıyla ilgili bir hadis vardır. Bu hadise göre Allah Rasulü (sas) Şaban ayının son gününde ashabını toplamış ve onlara önemli bilgiler içeren bir hutbe okumuştur. Ashabına şöyle seslenmiştir: "Ey İnsanlar! İçinde bin aydan daha hayırlı bir gece Kadir Gecesi bulunan büyük ve mübarek bir ayın gölgesi üzerinize düştü. Bu öyle bir aydır ki, Allah onun gündüzlerinde oruç tutmayı farz; gecelerini de namazla ikâme etmeyi nâfile kılmıştır. Kim bu ay içinde bir ibadet veya iyilik yaparsa diğer aylarda bir farz işlemiş sevabı alır. Kim farz bir ibadet yaparsa, diğer aylarda yetmiş farz işlemiş sevabı alır. O, sabır ayıdır. Sabrın sevabı ise cennet olarak verilir. O, yardımlaşma ve dayanışma ayıdır. Bu ayda müminin rızkı artırılır. Her kim bu Ramazan ayında bir oruçluyu iftar ettirirse bu, günahlarının bağışlanmasına ve cehennemden azat olup kurtulmasına vesile olur. İftar ettirdiği kişinin sevabından hiç eksiltilmeden onun sevabı kadar da iftar yemeği verene yazılır."

Allah Rasulü (sas) orucun ve oruçluyu iftara davet etmenin önemini bu şekilde anlatmaya devam ederken sahabiler, "Ey Allah'ın Rasulü, hepimiz iftar yemeği verecek güç ve zenginlikte değiliz." dediler. Bunun üzerine Efendimiz sadece mükellef sofraların değil, fakir sofra sahiplerinin de karşılığını alacaklarını söyleyerek şöyle buyurdu: "Allah bu sevabı, bir hurma, bir yudum su ve bir miktar süt ile iftar yaptıranlara da verecektir."

FOTOĞRAF: AFP

FOTOĞRAF: REUTERS

Bol bol tövbe edin

Bu soruya cevap verdikten sonra Peygamberimiz anlatmaya devam etti: "Ramazanın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennem azabından kurtuluştur. Bu ayda her kim hizmetçisine kolaylık sağlarsa Allah da onu bağışlar ve cehennemden azat eder. Bu ayda dört şeyi bolca yapın.

1. Kelime-i şehadeti çok söyleyin
2. Bol bol tevbe ve istiğfar edin
3. Allah'tan cenneti isteyin
4. Cehennemden Allah'a sığının. Kim oruçlu bir insana su verirse Allah ona benim havuzumdan öyle bir su içirecektir ki o, cennete gidinceye kadar asla bir daha susuzluk duymayacaktır." (Münzirî, 2/94)

EFENDİMİZ (SAS)

Acaba hiç düşündük mü O'nun (sas) sevgisi günlük hayatımızda ne kadar yer tutuyor? Dünyevi sevdiklerimiz aklımızdan çıkmazken O'nu ne kadar düşünüyoruz?

■ SALİH OKUR

Resulullah'ı **seviyor muyuz?**

Ramazan gibi manevi dünyamızın canlandığı bir zaman diliminde isterseniz gelin bir nefis muhasebesi yapalım. Soralım vicdanlarımıza; acaba gerçek mânâda onu sevebiliyor muyuz? Sevdiklerimiz arasında Resulullah'ın yeri kaçıncı sırada? O'na iştiyakımız ne durumda? Ne kadar alâkadarız O'nunla? O'ndan bir nur, bir ziya taşıyor mu düşünce, şuur ve hareketlerimiz? Muhammedî midir ahvalimiz? O anıldığı zaman burnumuzun kemikleri sızlıyor mu? O'ndan bahsedilişte bir damla gözyaşı ıslatıyor mu elbiselerimizi? Uzakta bulunan bir dostumuza duyduğumuz hasreti esirgedik mi yoksa Fahr-ı Alem'den? Hiç olmazsa rüyalarımızda teşrifini intizar içinde miyiz acaba? Merak ediyor muyuz O'nu, herhangi bir faniyi merak ettiğimiz kadar?

O'ndan kopuk yaşıyoruz

Maalesef epey uzun zamandır Resulullah ile bugünkü ümmeti arasında bir kopukluk söz konusu. İslam'dan uzaklaşarak başka yollara yönelenler bir tarafa İslamî çizgide bulunma iddia ve gayretinde olanlarda dahi bu kopukluk ve irtibatsızlık kendisini o kadar gösteriyor ki... Çölde vaha gibi duran bir kısım Hak dostları hariç -Allah (cc) onların eksikliğini göstermesin!- o kadar uzağız ki O Sevgili'den (sas). Toplantılarımızda, konuşmalarımızda, beşeri münasebetlerimizde Muhammedî neşve yerini başka görüntülere, tavırlara, hallere bırakmış durumda...

Bir başka açıdan baktığımızda ise, daha değişik bir manzara çıkıyor karşımıza. Elimizi vicdanımıza koyalım ve düşünelim. Kendi üstadımızı, hocamızı, şeyhimizi, ağabeyimizi, falanca yazarımızı, feşmekanca parti liderimizi, kanaat önderimizi anlattığımız, destanlaştırdığımız, hatta çocukça tavırlarla sahiplenip, birbiriyle vuruşturduğumuz kadar Allah Resulü'nü bilip, ondan bahsediyor muyuz acaba?

O zaman burada ciddi bir sorun var demektir. Başkaları Resulullah'ın yerini almışsa, Nebi'ye benzedikleri için ve ona benzedikleri ölçüde kalplerimizde yer alması gerekenler, bizi o Nebiyyi Âlişan'dan daha fazla alakadar ediyor, zihnimizi daha fazla işgal ediyorsa, bir Müslüman olarak kendi durumuzu kontrol etmemiz icap etmektedir. O zaman gelin Resul-i Ekrem'i (sas) gönüllerimize hakim kılmanın yollarını arayalım. Halimizle, kâlimizle, onu anarken yaşaran gözlerimizle tekrar davet edelim kalb sarayımıza O, Gül Sultanı.

Hayatını okuyabiliriz

İnsan fıtratı icabı, bir şeyi tanıdıkça alâka peyda eder, sever. Sevdiği ölçüde de tanıma iştiyakı ziyadeleşir. Bu bir doğurgan döngüdür. Hayatı hakkında kulaktan dolma bilgilerle, eşten-dosttan öğrendiklerimizle, Ramazan'dan Ramazan'a Müslümanlaşan kanallarda seyrettiğimiz Çağrı filmleriyle onu sevdiğimizi söyleyebilir miyiz?

Hayatının değil bir kesitini; bir Hicret'i, bir Bedir'i, bir Uhud'u, bir Hendek'i, topyekün Resulullah'ın hayatını bir saat anlatabilecek bilgi seviyesinde miyiz? Evet ilk yapılması gereken şey en az üç-dört eserden Server-i Ekrem Efendimiz'in hayatını not tutarak okumak, beraber mütalaa etmektir.

O'nu sevenlerle beraber olmalıyız

Kitaplar, Efendimiz'i (sas) tanıma ve sevmede bir ölçüde yardımcı olacaktır. Ama iş burada bitmemektedir. Hemen yapacağımız diğer bir iş, gerçek anlamda Resulullah'a muhabbet duyanları araştırmak, bu gibi kimseleri bulup önlerinde diz çökmek, onlardan yansıyan ışık huzmeleri ile ölü gönüllerimizi ihya etmektir. Hem şunu hiçbir zaman unutmayalım ki, muhabbet insandan öğrenilir. Seven insandan öğrenilir, sevmek. Kitapların vereceği muhabbetten çok daha fazlasını verir, seven bir mümin.

Salavat dua demektir

O'nu (sas) hatırlamaktır. Dua ettiğimiz bir insanla aramızda manyetik bir akım, bir sevgi bağı oluşur. Birini sevmek ve onun tarafından sevilmek mi istiyorsunuz? Karşılıklı bir dua anlaşması yapınız. Git gide o şahsı daha fazla seveceğinizi hissedeceksiniz.

Salavatla meşgul olalım

Her gün en az 100 defa okuyacağımız salavatlarla, Allah Resulü ile bu sevgi akımını başlatmalıyız. Bir de daha geniş salavatların olduğu evrad ve dua kitaplarını elimizden eksik etmezsek göreceğiz ki Efendimiz'i (sas) daha fazla seviyor olacağız. Rabb'im muvaffak etsin, bizde onu sevgiye istidat halk etsin...

Kalp ve ruh hayatı düzenli bir insanın evinin dağınık olması düşünülemez. İslâm, intizam, ahenk ve temizliğin adıdır.

Müslüman neden tertipli ve düzenli olmalı?

Dağınık ev, huzursuzluk sebebi

İnsanların ölçülü, dengeli ve düzenli bir hayat sürmeleri için en uygun kural ve kaideleri vaz' eden İslam adeta bir tertip dinidir. Her işi sırasına göre ve bazı kâidelere bağlı olarak yapma disiplini de diyebileceğimiz tertip, hemen bütün ibadetlerin içine de sinmiş ve onların önemli bir röknü olmuştur. Abdest esnasında uzuvları Kur'an-ı Kerîm'de belirtilen sıraya göre yıkamaktan ezan ve kâmet cümlelerini bir usûlle söylemeye, tekbir almadan rükua gitmemek ve rükua varmadan da secde yapmamak gibi namazdaki hareketlerde bir sıra takip etmekten namaz kıraatinde sureleri Kur'an'daki dizilişlerine uygun şekilde okumaya ve Hac'da Safa ile Merve arasında sa'y ederken önce Safa'dan başlayıp Merve'de bitirmekten Akabe Cemresini taşlamanın akabinde önce kurban kesip daha sonra tıraş olarak ihramdan çıkmaya kadar ibadetlerin hemen hepsinde bir tertip söz konusudur. Kainata baktığımızda bir ahenk, uyum ve intizam görürüz. Her varlık kendi azalarıyla bir âhenk ve bütünlük içinde olduğu gibi, bütün kâinat da kendini meydana getiren parçalarla mükemmel bir âhenk ve bütünlük içindedir. Kâinatı bir nizâm ve intizama göre var eden Allah Teala insanın tabiatına da düzen ve nizâm ruhu koymuş; onu mahiyet itibarıyla çok düzenli ve çok mükemmel yaratmıştır. İnsana, kendini okuduğunda, mahiyetine yerleştirilen nizâm ruhunu görebilecek ve dolayısıyla çevresini de kendine benzeterek düzenli bir hayat sürebilecek bir istidat bahşetmiştir.

İslam bir manada intizamın, düzgünlüğün ve ahengin adıdır; insan da düzgünlüğe ve istikamete açık yaratıldığından dolayı, İslam onun fıtratındaki icmâlin tafsîli manasına gelmektedir. Bu zaviyeden, düzen duygusu ve intizam ruhu insanın mahiyetinde mündemiçtir. O duygu ve ruh bazı kimselerde çabucak inkişaf eder. Bazen, daha yedi-sekiz yaşındaki bir çocuk yatağını düzeltir, elbiselerini toplar ve odasına çekidüzen verir. Çünkü, o çocuk, tabiatında var olan nizâm çekirdeğinin inkişafı için uygun bir zemin bulmuştur. Düzenli ve tertipli bir ailede yetişmiş ve annesinden bir kere görünce o da intizam düşüncesini beslemiştir. Neticede, kendinden beklenmese bile, şayet mutfakta dağınık duran kap kaçak varsa onları düzenlemeye, elinden geldiği kadar etrafı derleyip toplamaya alışmıştır.

Çocukların düzenli bir ortamda yetişmesi çok önemli

Hayata, Kuddüs isminin tecellisini görerek bakabilen bir insan evini ve odasını dağınık, düzensiz bırakamaz.

Her insan kendi yetiştiği kültür ortamının çocuğudur. Bazen bir insanın ruh yapısı itibarıyla düzene açık bulunması, onun bir nizâm insanı olması için kâfî gelmeyebilir. Onun az da olsa bir terbiyeden geçmesi, mahiyetinde mündemiç bulunan o mevzuyla alakalı sistemlerin inkişaf etmesi, yani tabiatındaki icmâlin bir tafsîl görmesi gerekir. Diğer bir ifadeyle, bir insanın özünde düzen duygusu olsa da, o duygunun hal, tavır ve hareketlere yansıması bir düzen ortamında büyümesine, görgülü bir aile veya aileler topluluğu içinde, düzenli bir pederşâhî veya cedşâhî yuvada neş'et etmesine bağlıdır. Bir insanın, çocukluktan itibaren düzenli bir hayata alıştırılması, gelecekte yükleneceği vazifeleri eksiksiz olarak yerine getirmesi bakımından çok mühimdir. Ailenin, yeme-içme ve yatıp-kalkma hususlarında, tatbîk ettiği ve uyageldiği bir düzeni varsa ve insan, büyüklerinde bir nizâm ve intizam görüyorsa, onun hayatı da, evde ve evin dışında fevkalade âhenkli olarak sürer gider. Yoksa, büyük bir ihtimalle o, evden aldığı bu âhenksizliği toplum içinde de uğradığı her yere götürür ve hep bir huzursuzluk kaynağı olur. Belli bir yaşta, nizâm ve intizâm şuuruna ulaştırılamamış nesiller; ne kadar kabiliyetli olurlarsa olsunlar, bütün hayatları boyunca, tek-elli, tek-ayaklı gibi yaşarlar. Çok defa bu âhenksizlik, onların rûh ve kalbine de işleyerek, zevk-i ruhaniyi kaybetmelerine de sebebiyet verir.

Bir insan bir takvime göre yaşamaya alışmış ve kendini programlı bir hayata alıştırmışsa, o insan bulunduğu yerin tertip ve düzeni hususunda da hassas davranır. Mesela, her gün namaz kılan ve ibadetlerini hiç aksatmayan insanın bir ibadet düzeni var demektir. Bu düzenin mutlaka hayatın diğer alanlarında da tezahürleri olacaktır. Cenâb-ı Hak'la münasebetlerini kavî tutan, evrâd ü ezkârını hiç aksatmayan, duaya ayırdığı vaktine sadık kalıp her gün bir müddet Cenâb-ı Hakk'a münacatla ömrünü bereketlendiren, gece ve gündüzünü belli kurallara bağlı geçiren ve kalbî-ruhî hayatını böyle bir nizâma göre programlayan insanın sair zamanlarda düzensiz ve rastgele yaşaması düşünülemez. Kalb ve ruh hayatı adına düzenli bir insanın, dışa vuran zahiri yanları itibariyle kendine ters hareket etmesi ve dağınıklığa düşmesi söz konusu olamaz.

Kendi işinizi yapmaya üşenmeyin

Bir atasözünde, "Arslan yattığı yerden belli olur." denir. Evet, tilkiler de kendi inlerinden bellidir. Kalb ve ruh dünyası adına bir düzene ulaşamamış insanın -büyük çoğunluk itibariyle- maddi dünyada nizâm ve intizama alışması da çok zordur. Böyle bir insan hep bekler ki, çevresindeki düzeni başkaları sağlasın. halâyıkları olsun onun, kapı kulları ve hizmetçileri etrafında dört dönsün. Masasını bir başkası silsin, odasını biri gelip temizlesin.. hatta evindeki kap kacağı bile başka insanlar yıkayıp dizsin. Sürekli başkasının iş yapmasını bekleyen bu tembel ruh, kendi ellerini hiçbir şeye dokundurmak ve hiçbir işin ucundan tutmak istemez. Çoğu zaman bu hal ve hareketlerinin arkasında büyük bir gurur ve kibir vardır. Kendini çok daha önemli ve fevkalâde işlerin adamı olarak görür. Mesela; fihrist okuyup kitap telif etme konumunda muallâ, müzekkâ ve müberrâ bir insan olduğunu düşünür; diğer işleri ayak takımı kimselerin yapması gerektiğine inanır ve içine düştüğü ukalâlık sebebiyle, o türlü şeylere tenezzül etmeyen bir mütekebbir gibi davranır. Dolayısıyla, onda düzen duygusu inkişaf etmez, nizâm kabiliyeti gelişip hal ve hareketlerine yansımaz. Neticede o, yatar kalkar bir hizmetçi arar; yatağından doğrulduğu an "Ah keşke bir insan olsa da, şu yatağı-döşeği düzeltse, şu çarşafı-yorganı katlasa!" düşüncesiyle dolar.

Kendi işlerini sürekli birilerinin yaptırmaya alışık tembel insanlar, hayatta başarılı olamazlar.

FOTOĞRAF: AP

Bütün mübarek uzuvlarıyla uhrevî alemlere açık olan Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) ellerini suya daldırıp evinin kabını-kaçağını yıkamaktan geri durmuyor, ev işleriyle de meşgul oluyordu. Hazreti Aişe validemizin ifadesiyle, "Allah Rasulü evinde, herhangi bir insan gibi davranırdı. Kendi elbisesini yamar, ayakkabılarını tamir eder ve ev işlerinde hanımlarına yardımda bulunurdu." O, bir taraftan savaşa katılıyor ya da tebliğ vazifesinin gereklerini yerine getiriyor; diğer yandan da, çocukların terbiyesi ile meşgul oluyor ve ev işlerinde ezvâc-ı tâhirâta yardım ediyordu. Bu iş, belki bir ev süpürmek, belki de yıkanmış çamaşırları sıkmaktı. Keyfiyeti ne olursa olsun, Allah Rasûlü bu işleri yapmıştı. Zira O, bir fıtrat insanıydı ve O'nun bu hareketi asla zillet de değildi. Hatta, öyle bir tabiatı vardı ki, el-âlem bir iş yapıyorsa, O da mutlaka o işin bir ucundan tutuyor; mesela, kırda yemek yapılacaksa, O da "Bari, ben de odun toplayıp bir ocak yakayım" diyordu. Mescid yapımında, herkes bir kerpiç taşırken O iki kerpiç taşıyordu. Allah Rasûlü, bunları yaptığı sırada, O'nun adı cihanın dört bir yanında anılıyor; herkes O'ndan ve getirdiği dinden bahsediyordu. O zamanını öyle tanzim etmişti ki, çok mühim sorumlulukları arasında, bu gibi işlere de fırsat bulabiliyordu. Aynı zamanda bu, Rasûl-ü Ekrem Efendimiz'in ruhundaki düzen aşkının ve nizâm heyecanının dışa vurması demekti.

Düzen her durumda sağlanabilir

Hazreti Ömer efendimizin kalb ve ruh alemindeki tertip ve düzen içtimaî hayatına da aksetmiştir. O her alanda tam bir nizâm insanıdır. Onun, İslam müesseseleri tarihine hediye ettiği adalet sistemi, ordu düzeni ve modern devlet yapısının esası, çekirdeği sayılabilecek teşkilatlar onun gönül intizamının birer yansımasıdır. Temelini attığı müesseseler Hazreti Ömer'in ruhundaki düzen aşkınının ve nizâm heyecanının dışa vurmasının neticeleridir.

Gönül intizamına ulaşamamış insanlar ise, sürekli düzensiz, nizâmsız, derbeder ve perişan kimselerdir. Onlardan birini bir yere koyduğunuz zaman orayı çöplük haline getirir. Onun ibadetlerinde bir intizam olmadığı gibi kaldığı yerde de düzen namına hiçbir şey görülemez. O, namazı çok zorlanarak kılıyor ve orucu da kerhen tutuyordur. Evrâd ü ezkârı başından savarcasına okuyor; okuduklarını ruhunda hiç duymuyor ve duymamayı dert de edinmiyordur. Allah'a yaklaşma diye bir hedefi ve derdi yoktur; çünkü ruhunda nizâm yoktur.

Ne var ki, iç-dış münasebetini ve için dışa aksetmesini de mutlak manada ele almamak gerekir. Bazen, tertip ve düzen insanı olmaya istidadı bulunanlardan kimileri, öyle bir kültür ortamında yetişmediklerinden dolayı bazı kabiliyetlerini geliştirememiş, içlerine icmâli olarak konunan nizâm duygusunu tafsîle taşıyamamış ve inkişaf ettirememiş olabilirler. Bununla beraber, selef-i salihîn bu zaviyeden değerlendirilirse, hemen hepsinde aynı intizamın görüleceği bir gerçektir.

Dağınıklık, hassas ruhlarda huzursuzluğa sebebiyet verir

Tertip ve düzen, özellikle toplu kalınan yerlerde kul hakkı zaviyesinden de çok önemlidir. Dikkatsiz yaşayanlar diğer insanları rahatsız ederler. Dağınıklık, hassas ruhlarda huzursuzluğa sebebiyet verir. Bir gün Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) bir mezarın kazılması sırasında elinde kazma bulunan şahsa işaret ederek, "Şuraya iki kazma vursanız." gibi bir söz söyler. O sahabi efendimiz "Bu şekilde kalmasının bir mahzuru mu var ya Rasulallah?" deyince Rasûl-ü Ekrem Efendimiz "Gözü tırmalıyor." der. İşte bazı körler vardır; gözü mü yok, yoksa tırmalanmayı mı hissetmiyor bilinmez, onlar dağınıklıktan rahatsız olmayabilirler. Fakat, o düzensizlik hali bir başkasını rahatsız ediyor ve onda gerilim yapıyorsa, ona sebebiyet veren insan kul hakkına girmiş olur. Bazen de "Başkası temizlesin, başkası düzenlesin" türünden duygu ve düşüncelerin neticesi olarak hareketsiz kalmak ve işin ucundan tutmamak diğer insanları -affedersiniz- akılsız ve aptal yerine koymak gibi olur ki, bu da çok büyük bir saygısızlıktır ve aynı zamanda kul hakkını çiğnemek sayılır.

(Kaynak: www.herkul.org)

Max ya da yeni adıyla Abdüsselam, İslam'ın bir güneş gibi kalbine doğduğu yeni Müslümanlardan. "İslam o kadar büyük ki, sloganlara hapsetmeye gerek yok, hayatımızla temsil edelim, yeter." diyor.

■ **ÖMER ŞAMİL KAFKAS**

İsveç'te doğan hidayet güneşi

FOTOĞRAFLAR: ÖMER ŞAMİL KAFKAS

Max Dahlstrand. Yeni ismiyle Abdüsselâm. 1969 doğumlu bu genç İsveçli, şu an bir Müslüman bayanla evli ve birisi 7 yaşlarında, diğeri 8 aylık iki çocuk babası… Bundan yaklaşık on iki yıl önce, Suriyeli bir Müslüman ile tanışmasıyla başlıyor her şey. O günleri şöyle anlatıyor: "O zamanlar bir din aramıyordum açıkçası… Allah'a inanıyor muydum, onu bile bilmiyordum. O dönemki dinî inanışım beni Allah'a bir türlü yakınlaştıramamıştı. Evet, bir Müslüman'la tanıştım, bana İslâm diye bir dinin hususiyetlerinden bahseden, bana Allah'ın varlığından ve birliğinden bahseden bir insan… Anlattıkları bana çok ilginç gelmişti, beni İslâm'a yakınlaştırmıştı. O dönemden sonra artık Allah'a inanmaya da başlamıştım. Akabinde, Müslüman olmam iki yıllık bir süreç aldı."

Konuşmalarının devamında, Abdüsselâm (Max), İslâm hakkında öğrenebileceği ne varsa bulup okumaya başladığını söylüyor. Gerçi İsveç'te o dönemde kendi dilinde bir eser bulması çok zormuş. O yüzden de İngilizce eserlerden bilgiler toparlamaya çalışmış. Derken bir gün bir caminin tanıtıldığı bir TV programına rastgeliyor. Hemen adresini alıp gidiyor camiye. Orada, ilk defa toplu halde Müslümanlarla ve kendisi gibi aslen İsveçli Müslüman olmuş kimselerle tanışıyor. İşte o iki yıllık yoğun arayışına manidar bir nokta koyuyor ve orada Müslüman oluyor!

Max ya da Abdüsselam İsveç'te eşi, çocukları ve omşularıyla maklube sofrasında...

İnsanların doğallığı etkiledi

"Gerçi artık ben hazırdım, sadece bir araya gelebileceğim, bu iş nerede olacak onu arıyordum. Bir de Müslüman olmuş kendi milletimden birilerini görmüş olmak da çok etkili olmuştu benim için. Çünkü ben artık yabancı Müslümanlarla konuşmak istemiyordum; yoksa hemen kitaplar verip bir şeyler empoze etmeye çalışıyorlardı. Halbuki ne de olsa ben Hıristiyan kültüründen geliyordum ve bizde misyonerlik diye bir olgu vardı; bundan da iyice dolmuştuk/ en azından ben!

Beni asıl derinden etkileyen; yaşayan, yaşadıklarını konuşan insanların fıtrî hâlleri olmuştu. Gerçi bunların hepsi de vesileydi, hidayet nihayetinde Allah'ın takdiriydi." Abdüsselam, Müslümanlık ve İslâm deyince çocukluğunda aklına gelen ilk imajdan bahsediyor: "11 yaşlarındayken, İslâm deyince TV ve gazetelere yansıyan bir İslâm devleti lideri portresi. Ürküten, terör ve şiddeti çağrıştıran bir portre!" Sözün burasında şu soruyu sormadan edemiyoruz: "Bir Müslüman fert olarak şu an çevreye çizilecek portre ne olmalı sizce?" Cevabı çok içten ve samimi oluyor: "Müslümanlar ille de grup olarak değil, bir fert olarak da tebarüz etmeli... Örnek insanî duruşuyla. Bunda kıyafetin de bir önemi yok. İyi ve güzel bir insan olmak esas olanı. Hani mesela seyahat ediyorsun, bilmediğin bir yere geliyorsun, yardım isteyeceksin, bir yol, bir adres soracaksın... İşte orada yardım isteyeceğin kişinin gözünden anlarsın ya; işte Müslüman o türden bir insan olmalı! Güven telkin etmeli. Mühim olan insanî tarafı yakalamak. Sonra insanlar, güzel bir insan olarak sizi merak edeceklerdir, sonrasında sorular gelecektir. Gelince cevaplamalı. İlgi duyana anlatınca hüsn-ü kabul görür. Yoksa, benim kültürümde misyonerlik tarzı bir tebliğe karşı bir alerji vardır. Cami, dernek gibi kurumlara ziyaretler yapılsa yanlı bakış açıları değişir kanaatindeyim. Ama İslâm'ı yüzeyselleştirmeden, sığlaştırmadan."

"Hani, bilmediğin bir yerde bir adres soracaksındır. İşte orada yardım isteyeceğin iyi kişinin gözünden anlarsın ya; işte Müslüman o türden bir insan olmalı! Güven telkin etmeli."

FOTOĞRAF: REUTERS

Abdüsselam'a göre sadece siyah ya da beyaz şeklinde değil, detaylı bir şekilde göstermeli İslâm'ı. İslâm o kadar büyük ki, afişe etmeye, slogan kalıplarına sokmaya hiç gerek yok: "Dışarıdan Müslümanları çok sığ görüyorlar. Aslında çok derin olduğu, kaynaklarının çok eski ve çok köklü olduğu gösterilmeli. Ta ilk insandan, Hz. Adem'den günümüze gelen köklü tarihi, esrarı. İnsanlar da köklü ve eski bir şeyler arıyor zaten. Bazıları ise günümüzde İslâm'ı modernize etmeye, modern yeni bir din gibi göstermeye çalışıyorlar, belki de iyi niyetlerinden... Sanki yeni bir buluşmuş gibi... Aslında hiç öyle değil, insanlığın aradığı da böyle bir şey değil zaten!"

Bu derin ve samimi sohbet koyulaşıyor... Söz, değişik dinlere mensup olanların birbirleriyle münasebetlerine geliyor. Abdüsselâm (Max), bu yönde bir diyaloğun iki açıdan çok iyi olduğunu belirtiyor; önyargıları yıkmak ve insanların karşısındakinin dinini de öğrenme hakkını kullanması... Bu hususta şunları ekliyor: "Hıristiyanların da hakkıdır İslâm'ı öğrenmek. Bana tavır almış olsaydı bütün Müslümanlar, ben İslâm'ı öğrenemezdim. Bu da Peygamber'in hayatına, sünnete uymayan bir davranış olurdu."

Müslüman olduktan sonra, önceki dini hakkındaki düşüncelerindeki değişiklikler noktasında ise şunları ifade ediyor:

"Müslüman oldum, o zaman Hz. İsa'nın (as) gerçek bir insan olduğunu anladım. Eski inanışımda, buna yaklaşamıyorsun bile! Yerleşik inanışlar bir sosyal hayat, bir anda değişmesi beklenemez."

Evet, on iki yıllık Müslüman olan ve şu an 36 yaşında olan Abdüsselâm (Max), bu sözlerle anlatıyor Müslüman oluşunu ve İslâm hakkındaki görüşlerini... Eşiyle birlikte bize ikram yarışında bulunurken, o samimi ve içten bakışlarıyla içindekileri yansıtırken, sözlerden çok daha ötesini anlatıyor bir çırpıda. Yani, onun tespitiyle "yolunuzu kaybetseniz, ilk görüşte adres sorabileceğiniz" bir güvenilirlik ve samimiyette bir duruşla!

Mümin müminin yardımına koşar

İnsanların içine karışıp onların eziyetlerine katlanan mümin, insanların içine karışmayıp, eziyetlerine katlanmayandan daha hayırlıdır." (İbn-i Mâce, Fiten-23)

Sabrın en büyüğü, insanlara karşı verilen sabırdır. İnsanlardan gelen eziyetler, farklı farklıdır. İnsan olarak fıtratımızın icabı alışkanlıklarımız, itiyadlarımız olabilir. Her insan ayrı bir fıtratta ve yaratılışta olduğundan adeta mizacımızın uymadığı insanlara karşı sabretmemiz bize zor gelebilir. Ama bundan daha zoru, özel manada bize eziyet veren ve bizim karşımıza hep imtihan yağdıran bazı insanlardır. Hassasiyetimize göre eziyetlerin derecesi de değişecektir. Tabii bu arada bizim de başkaları için bir eziyet ve imtihan vesilesi olabileceğimiz unutulmamalı!

Allah Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem), bir dualarında Allah'tan (celle celalühü) üç istekte bulunuyor. İki isteği kabul ediliyor; ama "Ümmetim arasında ihtilafu tefrika olmasın Allah'ım!" duası kabul olmuyor. Çünkü ihtilafu tefrika, bizim iradelerimizle aşılacak bir meseledir. Dolayısıyla imtihanımıza esas teşkil eden iradelerimizi kullanıp insanlarla geçinecek ve aramızdaki problemleri aşmanın yollarını arayacağız. Aramakla vazifeliyiz. Nitekim Kur'an da dolaylı olarak "Biz bazınızı bazınızla imtihan ettik." (En'âm, 6/53) buyurur.

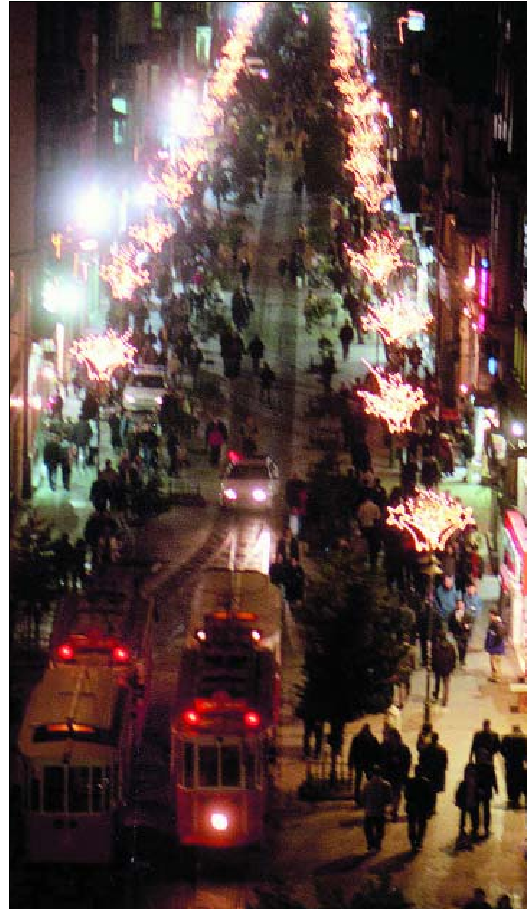
İnsanların arasına karışmayı teşvik eden hadisi genel, inzivayı öngören hadisi ise özel bir şahsa ve zamana yani fitne zamanına has olduğu yorumu daha doğru olsa gerek. Bazı tipler vardır ki onların bir köşeye çekilmeleri kendileri açısından daha hayırlıdır. Mekke döneminde Efendimiz'e gelip Kâbe'de Müslüman olduğunu açıktan ilan eden Ebu Zer, fena halde dövülmüştü. Allah Rasulü ona "Sen şimdi köyüne git." buyurmuşlardı. Öyleyse asıl olan, hayatın içinde, insanlarla beraber, uyumlu, sabırlı ve hep iyiliğin yayılması için aktif olmaktır. Özel durumlarda ve bazı şahıslar için bir köşeye çekilme de ârızî bir durumdur diyebiliriz.

Dedeler öldü, aile karıştı!

Harun-Konya; 21 yaşındayım. İlahiyat mezunuyum. Annem ve babam amca çocukları. Hem annemin hem babamın babası (yani kardeş dedelerim) 7 gün arayla ölmüşler, o gün bugündür bir miras kavgası, bir iftira furyası sormayın. En son babamın zina yaptığını söylediler. Adamcağız Almanya'daki dayımın yanına gitmek zorunda kaldı. İftiraya dayanamadı, tedavi görüyor. Ailecek perişanız Can abi. Bu insanlar niye böyle?

Dr. Can
Değerli Harun hocam.
1) Bir adam zina yapsa ve bu ispatlı delilli şahitli sübut bulsa. Yani hukuken de doğrulansa bile bunun bir cezası vardır. Çeker.
2) Bir başkası ya da başkaları bu ispat edilmiş eylem için o adam hakkında, (yanında söylendiğinde mutsuz olacağı şeyleri) konuşuyorsa; bu bir gıybettir. Gıybetse zinadan şiddetli bir suç, günahtır.
3) Yani gıybet eden, zina yapandan daha da kabahatlidir. Hele hele yapmamış ya da yaptığı zan ediliyor; ama hukuken sabitlenmemiş ise gıybet+iftiradır.
4) Zina yapan kişi tövbe ederse Allah (cc) affeder. Ama gıybet kul hakkına girdiği için zor… Dostum zor.
5) Mevlânâ Hazretleri; 'Çok günahım var' diye böbürlenip durma, 'Allah'ın rahmeti o kadar çok ki onların hepsini affedip silip süpürüverir' diyor. Ancak Allah'ın "Ben bir şey yapmadım" dediği günah bir tanedir. O da kul hakkı.
6) O zaman neden hepimiz kul hakkı yiyoruz? Kolayca gıybet edip "gıybet" tiklerimizi çoğaltıyoruz. Sanırım bu sosyal eğitim eksikliğinden. Bunun da temelinde inanç ve ahlaki değerlerimizin zayıflığı yatıyor.
7) Sevgili M. Kemal Öke hocamızın programında dinlemiştim. Adamın biri maça gidiyor. Her türlü kültürden adam var, küfürler, bağırıp çağırmalar. Çıkarken kavgalar ve döner bıçakları. 2 gün sonra operaya gidiyor. Bir de oradan çıkarken insanların davranışlarını gözlüyor. "Eğitim yüksek ne de olsa" diyor içinden… "4 gün sonra da cuma namazına gittim." diyor. "Okuma-yazma bilmeyeninden prof'una herkes oradaydı. Camiden çıkarkenki hava ise bambaşkaydı. Maçla tamamen farklı kutuplarda, opera ile aynı kulvarda; ama farklı boyutlardaydı. Yani operadan ayaklarımızla yürüyerek çıkmış, camidense kanatlanmış olarak ve uçarak çıkıyorduk."

Anladım ki eğitim önemli; ama inançlı ve ahlaklı eğitim kadayıf üstü kaymaktı. Esenlikler dilerim.

FOTOĞRAF: AA

"Mezardakilerin "Nelerle uğraşmışız?" diye güldükleri şeyler için, toprak üstündekiler savaş yapıyorlar."

Kan grubu

Abdullah - Kadıköy
Aslen Ankaralıyım. Evlenmeyi düşündüğüm kız hem anne hem de baba tarafından akrabam. Kan gruplarımız aynı. Bir sorun olur mu?

Dr. Can
%7-%10 civarı bir risk taşıyabilir. Uzman bir doktora müracaat. Umarım alınabilecek bazı tedbirleri uygularsınız. Mutluluklar.

Değerli dert ortakları LTD. şirketi

Gelen e-mail ve mektupların çokluğundan "çalışma odamdaki mektuplar" tabiri, yerini "mektuplar arasındaki çalışma odam"a bıraktı. Dolayısıyla her şeyimi o odada yapmak durumunda olmadan kaynaklanan bir karışıklık da söz konusu. Odada lavabo-WC bölümünde tüm temizlik işlerimi bir taraftan yaparken öte yandan bazı mektup desteleri bu temizlik mahallinin içine dek girmiş durumda. Maalesef geçenlerde küçük bir kaza ile 100-150 civarında mektubun üzerine çamaşır suyu şişesi devrildi. Uzun uğraşlar sonucu hasarlı mektupları 8'e indirebildik. Ya adresi silinmiş ya da çamaşır suyu içine işlediği için muhteva karışmış. Bu talihsiz 8 mektup için özür diliyor, o güzel elleri ve gönülleri ile okurlarımın tekrar yazmalarını arz ve talep ediyorum.
Saygılarımla Dr. Can Öner

1- Ferit Bey'in mektubu. (Yabangülü ile görüşmek isteği).
2- Serkan C. ya da "Canlı"
3- Duygulu-Ş.Urfa
4- İsim yanmış-Bağcılar İst.-sadece "cevabı dergiye istiyorum" cümlesi kalmış.
5- Hüseyin İ. Karabağlar.
6- Zehra .... Karabağlar.
7- Vildan A.-Melikgazi
8- D.G. Aksaray)

Mutlaka mutlu kal

Kevser-Avusturya
Sevgili Kevser. Geçen Nisan'ın 22'sinde yazmışsın. Bu Nisan 2005'te cevabını veriyorum. Ama ne yazacağımı bilmeden. Avusturya'ya giden her kuşa, her gezgine seni&adresini sordum. Cevap gelmeyince adrese değil dergiye yazıyorum.
A) Nasıl böyle kalabildin?
B) Özay'la aynı "elma şeker"ini paylaşıyor musun hâlâ?
C) Bu kadar "duru yüreğe" bu "çirkin yazı"da nesi?
D) İyi ki bana uzaksın yoksa tüketirdim seni!
E) "Yüreğini yüreğime ekle, yüreğini yüreğime. Kanatlansın Türküler" için Özay'a teşekkürler.
F) Orkestra olan biziz;
Davul da kalbimiz,
Kirpiklerimiz sessiz ziller,
Nefs'imiz evren'in en güzel flütü.
Mutlulukla adresini bildir.
Mutlaka mutlu kal.

Hazırlayan: SÜMEYYE GÜRGEN

FOTOĞRAF: AA

HZ. ÜMMÜ SELEME (r.anha) "Çileden sonra gelen saadet"

Peygamber'imizin mübarek hanımlarından Ümmü Seleme (r.anha) Hz. Aişe validemiz gibi dirayet ve fetaneti olan bir hanım sahabiye idi. Bir mürşide idi.

İslam'a girmenin acı bir şurup gibi göründüğü ve yüreği ile bileği çelik gibi olmayanların eğilip büküldükleri ilk dönemlerde Müslüman olmuş şerefli annelerimizdendir. Efendimiz'in izniyle Habeşistan'a hicret eden kafileye dahildir. Daha sonra da Medine'ye hicret edenler kervanına katılmıştır. Kendisi de ilk Müslümanlardan olan kahraman eşini Uhud Savaşı'nda şehit vermiştir.

Asıl adı Remle'dir. Babası Ebu Ümeyye Süheyl b. Muğire b. Abdillah b. Ömer b. Mahzum'dur. Cömertliğinden dolayı kendisine "Zadu'r- rekb (yolcu azığı)" denirdi. (Üsdü'l Gabe, 7 /340) Hz. Ümmü Seleme (r.anha) Hz. Ebu Seleme b. Abdi'l Esed ile evliydi. Bu iki sahabeye Müslüman olduklarında müşrikler ve akrabaları tarafından akıl almaz işkenceler yapıldı. Fakat inançlarından asla taviz vermediler. İşkenceler dayanılmaz bir hal alınca Habeşistan'a hicret ettiler. Bir ara müşriklerin baskıyı bıraktıkları haberini alıp Mekke'ye döndüler; fakat işkencelerin hâlâ devam ettiğini gördüler. Bundan sonra Peygamber'imiz (sas) Allah'ın emri üzerine Müslümanlara Medine'ye hicret etmelerini söyledi. Hz. Ümmü Seleme ve kocası yeni bir hicret için bu emre derhal uydular ve hazırlıklar tamamlanınca Medine'nin yolunu tuttular. Ümmü Seleme'nin akrabalarından Muğire b. Abdillah oğullarından bazıları yollarını kesip Ümmü Seleme'nin hicret etmesine mani oldular. O sırada Abdu'l Esed oğulları, Ebu Seleme'nin akrabaları, Ümmü Seleme'nin oğlu Seleme'yi yakalayıp Ümmü Seleme'nin ailesine:

Medine'ye ilk hicret eden hanım sahabiyedir. İlk eşi şehid Ebu Seleme'yi takiben Mekke müşriklerinden kaçarak Medine'ye ulaşmıştır.

"Vallahi onu (kızınızı) adamımızdan alırsanız biz de bu oğlumuzu Ümmü Seleme'nin yanında bırakmayız." dediler. Seleme'yi aralarında çekiştirmeye başladılar. Derken, onun kolunu çıkardılar. Babasının ailesi onu alıp götürdü. Muğireoğulları buna karşılık Ümmü Seleme'yi (r.anha) götürüp kendi evlerine hapsettiler. Kocası Medine'ye doğru yol aldı. Ümmü Seleme şöyle diyordu: "Beni kocamdan ve oğlumdan ayırdılar. Her sabah Ebtah denilen yerde oturup akşama kadar gözyaşı dökerdim. Bu hal yaklaşık bir yıl sürdü. Bir gün amca oğullarından (Muğireoğullarından) birisi yanıma uğradı ve bana yapılanları görünce acıdı ve: 'Şu zavallı kadını niye serbest bırakmıyorsunuz? Onu kocasından ve oğlundan ayırdınız.' dedi. Onlar da merhamete gelip: 'İstersen kocana yetiş' dediler. Bunun üzerine Abdu'l Esed oğulları oğlumu bana geri verdi. Deveme bindim ve oğlumu kucağıma aldım. Sonra kocamı aramak için yola çıktım. Allah'tan başka kimse yanımda yoktu. Yolda Ten'im denilen yere gelince Abduddar oğullarının kardeşi Osman b. Talha b. Ebi Talha'ya rastladım. Beni Mekke'ye kadar götürdü." (Üsdü'l Gabe, 7/ 341) Ümmü Seleme Medine'ye gelen ilk kadındı. Kocası Ebu Seleme'ye kavuştu, hasret sona erdi; fakat Uhud Savaşı'na katılan Ebu Seleme, aldığı yara sonucu vefat etti. Ondan olan 4 çocuğu Seleme, Ömer, Düre ve Zeynep ile dul kaldı. Efendimiz (sas) Ümmü Seleme'nin iddet süresi tamamlanınca ona evlenme teklifi için aracı olarak Hz. Ömer b. Hattab'ı (ra) gönderdi. Ümmü Seleme bu teklifi reddetmemekle beraber şöyle dedi: "Resulullah'a benim kıskanç olduğumu, çocuklarımın bulunduğunu ve şahit olarak velilerimden kimsenin yanımda bulunmadığını haber ver." Peygamber'imiz (sas) ona, "Kıskancım" diyorsan kıskançlığını gidermesi için Allah'a dua edeceğim. Çocuklarım var diyorsan onların bakımı Allah'a ve onun Resulü'ne aittir. Şahit için velilerimden kimse yok, diyorsan, velilerinden hazır olsun veya olmasın, bana razı olmayacak bir kimse yoktur." buyurdu. (Üsdü'l Gabe,7 /242) Ümmü Seleme Resulullah'ın en son vefat eden hanımıdır. Hicretin 59. senesinde vefat etmiştir. Vefat ettiği zaman 84 yaşındaydı. Cenaze namazını Ebu Hureyre (ra) kıldırdı. Bâki Mezarlığı'nda kıldırmış ve oraya defnedilmiştir.

Efendimiz (sas) hakkında **bunları biliyor muydunuz?**

Efendimiz'in (sas) çölde kurduğu inanılmaz haber alma servisi sayesinde Kureyş'in Hendek Harbi hazırlıklarının kendisine dört günde ulaştığını.

Hendek Savaşı'nda Kureyza Yahudilerinin ihaneti üzerine Efendimiz'in şehrin değişik yerlerine 500 kadar asker gönderdiğini. Bunların gece boyunca getirdikleri tekbirlerin Kureyzalıları ürkütüp yerlerinden kımıldamamalarını sağladığını.

Efendimiz'in (sas) Mekke fethi hazırlıklarını çok gizli tuttuğunu. Hatta Hz. Ebubekir'in seferin nereye olduğunu öğrenmek için meseleyi Hz. Aişe'ye (r.anha) açtığını, ama onun da babasını aydınlatamadığını.

Hayber Fethi'ni en detaylı anlatan Makrizi'nin İmta adlı eserine göre Hayber muhasarasının ilk günlerinde Allah Resulü'nün (sas) baş ağrısı çektiğini.

Hayber Yahudilerinin savaş sonrası anlaşmada Müslümanların gösterdiği adalet için; "Öyle bir adalet ki cennet yeryüzünde kurulmuş" dediklerini.

Bedir Savaşı öncesinde Kureyş'in yakalanan su taşıyıcılarının kendisine Bedir'e gelen Kureyş eşrafını haber verince Nebiyy-i Ekrem (sas)'in ashabına dönerek; "İşte, Mekke ciğerinin parçalarını size atmış" dediğini.

İbn-i İshak'ın rivayetine göre Resulullah'ın Mute'de şehid olan üç kumandan hakkında şöyle buyurduğunu: Onlar altından divanlar üstünde cennete kaldırıldılar. Abdullah bin Revaha'nın divanında hafif eğrilik gördüm. Bu neden diye sordum. Bana; "O ikisi (Zeyd bin Harise, Cafer bin Ebu Talib) hiç tereddüt etmeden ilerledi. Ama, Abdullah önce biraz tereddüt etti, sonra ilerledi." dendi.

Allahümme Salli Ala Âli Seyyidina Muhammed Allahümme Salli Ala Seyyidina Muhammedin Ve Ala Âli seyyidina Muhammed Allahümme Salli Ala Seyyidina Muhammedin Ve Ala Âli seyyidina Muhammed Allahümme Salli Ala Seyyidina Muhammedin Ve Ala Âli seyyidina Muhammed

KAYNAKLAR

1- Hz. Peygamberin Savaşları, Muhammed Hamidullah, Beyan Yayınları, İst-2002

2- Fıkhu's Sire, Muhammed Gazali, Risale Yayınları, İst-2004